

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

13. De Canonica quarta portione parochiali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Communitatibus, locis, vel domibus. Ratio est, quia putant Hostiensis, & Petrus huiusmodi quartam exigi ab his, qui legant, siue relinquunt bona Ecclesijs: ac proinde talis quarta debetur episcopo ab ecclesijs etiam exemptis, quoniam qui legant ecclesijs, exempti non sunt.

Altera sententia est Panormitani in *c. officij. de testamen. afferentis*, talem quartam minime deberi ab ecclesijs exceptis, quia non debetur ratione legantium sua bona Ecclesijs, sed ratione ecclesiarum, quibus legantur bona. Ecclesie enim talem quartam debent Episcopo ratione sollicitate curæ, quam habet de ipsis ecclesijs sibi subiectis: Et hæc opinio est communi omnium consensu recepta: quam habet Angelus verbo, *Canonica portio*.

Sexto quaeritur: Ex quibus bonis detrahatur quarta Episcopo debita? Respondeo, eam detrahi in primis ex omnibus bonis, quæ legantur parochiali ecclesie. *c. De quarta. de prescri. c. Conquerente. de officio Ordin.* Item debetur Episcopo quarta pars oblationum. *c. Concessa. 12. q. 2. ca. De his. 10. qu. 1.* Item debetur ex bonis omnibus, quæ offeruntur locis causa communis pietatis extructis, & decimis; & his quæ offeruntur causa funeris. *cap. Requisisti. de testam. Et ibi Panorm.*

Septimo quaeritur, An sint aliqui casus iure exempti, in quibus quarta episcopalis ex bonis, quæ ecclesie obveniunt, deduci non possit? Petrus Perusinus, *ut ait Siluester in verbo. Canonica portio. q. 4. Et Angelus nu. 9.* numerat septem casus. Primus est, quando aliquid ecclesie relinquitur pro his, quæ pertinent ad perpetuum Diuinum cultum, nimirum pro ecclesie fabrica, pro Capella construenda, pro vestibus, ære campano, vel alijs ad usum diuini cultus *cap. ult. de testam. Et c. ex parte. de verb. signif.*

Secundus casus: Quando legatur aliquid ecclesie pro sacris ad diuina ministeria ornamentis reparandis, *secundum Innocentium ex ca. ult. de testamentis. Et c. ex parte. 2. de verb. signif.*

Tertius casus est: Quando legatur Ecclesie aliquid pro ea reparanda, eo quod reparatione indigeat, & aliunde non habeat bona, ex quibus reparari queat, vel pro sepulchro extuendo, *cap. ult. de testam. Et c. ex parte. 2. de verb. signif.*

Quartus casus: Quando legatur aliquid ad luminaria, vt oleum, lampades, vel cerceos, *cap. ult. de testam. Et cap. ex parte. 2. de verb. signif.*

Quintus casus: Si legetur aliquid ad anniuersarium perpetuum celebrandum *c. ult. de testam.* Item quarta non deducitur ex equis, & armis legatis fauore Terræ Sanctæ. *c. In nostra. de sepul.*

Sextus: Quando legatur aliquid pro septenario, vicenario, aut tricenario quotannis faciendo in perpetuum. *Hostien. c. ult. de testam. Et ca. ex parte. 2. de verb. signif.*

Septimus casus: Si legetur aliquid ad perpetuum diuinum cultum, puta, vt quotannis Missæ sacrificium fiat in die alicui Sancto dicato, vel vt Diuina officia decantentur in hac, vel illa Capella.

Octauum casum addit Panorm. in *c. Requisisti. de testam.* non deberi quartam episcopo ex ijs oblationibus, ex quibus olim non soluebatur.

Nonum etiam adiungit idem Auctor, non deberi quartam ex his, quæ quis in vita donat ecclesie, videlicet donatione inter viuos, quod probat *ex c. De his. de sepul. Et c. 1. de statu Monach.*

Octauo quaeritur, An sit detrahenda quarta episcopalis ex his, quæ relinquuntur hospitali domui in qua infirmi & pauperes curantur & aluntur? Conuenit inter omnes auctores esse detrahendam, si fuerit locus religiosus, & sacer, hoc est, episcopi auctoritate constructus, *Ioannes Andr. Et Panorm. in cap. officij. de testam. n. 7.* Quid si relinquitur aliquid pauperibus certæ cuiusdam domus hospitalis? Ioan. Andr. dicit, ex illo quartam episcopalem deberi; quia quod ira relinquitur, censetur relictum ratione loci pij, non persone.

Si vero hospitalis domus religiosus locus non sit, hoc

est, priuata alicuius auctoritate, non Episcopi fundatus, teste Panormitan. in *c. Officij.* sunt opinionones: nam Bald. & duo alij Doctores sentierunt, non esse deducendam quartam. Petrus Perusinus, & duo alij dixerunt oppositum. Sed ipse Panormitanus distinguit: Aut manet fundatore defuncto, aut fundatore adhuc superstiti. Si primum debet quartam episcopalem; quia cura illius hospitalis domus est penes Episcopum, & amplius ad profanos vsus conuerti non potest. Si secundum, quarta episcopalis non debetur, quia illius loci Episcopus curam non habet: & quoad viuit fundator, potest eam domum diruere, & ad quos velit vsus transferre. *ca. Inter dilectos. de donat. Et ibi Innocent.* quare cum locus pius non habeatur, capax non est legati pij: & proinde quod ei relinquitur, censetur relictum pauperibus, non loco.

Nono quaeritur, An si quis legat aliquid pauperibus simpliciter, ex eo debeatur quarta episcopalis? Baldus in *c. Officij. de testam.* distinguit: si legetur personis, non debetur: si vero loco pio, vbi pauperes aluntur, debetur. Tunc autem legatur personis, non locis, quando testator constituit, vt cuilibet pauperi detur vestis, aut certæ pecuniæ quantitas; tunc enim legatur pauperibus, vt singulis: quando vero testator legat pauperibus simpliciter, & generatim, videtur legari domui hospitali, quæ est in oppido, vbi testator domicilium habet, vel vbi testamentum condidit. At Ioannes Andreæ in *c. citato. officij.* negat quartam deberi, quando aliquid legatur pauperibus simpliciter: putat enim tunc legatum esse personis, non loci. Siluester in *verbo Canonica portio. qu. 5.* dictum, inquit, Baldi credo verum: quando hospitali generale est, suscipiens omnes pauperes: & dictum Ioannis Andreæ, quando hospitale pascit paucos, vel solum certum genus personarum, puta spurios, vel senes, Meo iudicio, sententia Andreæ est valde probabilis.

Decimo quaeritur, An si quid legetur certo alicui Clerico, vel leprosis qui in certo loco curantur, quæ pars debeatur Episcopalis? Respondeo Petrus Perusinus *quem sequitur Siluest.* Canonica portio. *qu. 6.* non deberi, quia legatur personis, non locis. Idem Iuris est, si legetur Religiosis in certo loco commemorantibus, vel puellis, vt dotem habeant, vel viduis peregrinis, vt alantur. *Siluester loco citato.*

Vndecimo quaeritur, An quarta episcopalis debeatur ex his, quæ legantur, vel relinquuntur locietatibus, quæ fraternitates vocantur? Hanc quaestionem late tractauit Petrus Perusinus in *suo opuscul. qu. 14. principali.* Sunt duæ opinionones. Prima aherentium non deberi. *Sic Abb. in c. officij. de testam. ad fin. Et conf. 31. vol. 1. Et Federi. conf. 129. Bal. Laurentius Et alij, quos citat Couar. de testam. c. offic. num. 12. Angel. Canonica portio. nu. 10. Siluest. eo. verb. q. 4.* Altera sententia est dicentium deberi. *Sic Anchar. Barbat. Petrus Perusinus, quos citat, Et sequitur Couarruuius loco citato.* Mihi prima sententia placet: quia legatum non est factum loco pio, sed collegio personarum pio.

Duodecimo quaeritur, Vtrum debeatur quarta episcopalis, si quis subditus episcopo leget aliquid ecclesie extra dioccesim constitutæ? Minime, quia cura illius ecclesie non est penes episcopum. *Abbas in ca. Requisisti. de testam. Innocent. c. officij. Et Ioan. Andr. in c. certificar. eod. tit.*

CAP. XIII.

De Canonica quarta portione parochiali.

Primo quaeritur, Quinam debeant quartam parochialem? Respondeo, debere omnem ecclesiam, in qua quis sepelitur, vel ad quam se transfert, etiam si alioqui sit exempta: quia debet eam Parochianus, qui extra Parochiam sepulturam eligit. *Innocent. in cap. Relatum. Et c. Requisisti. de test. Et c. In nostra. de sepulchris.*

Secundo quaeritur, Ex quibusnam rebus quarta parochialis

chialis debetur: Debetur ex omnibus quæ obueniunt ratione funebris, nimirum in die, quo quis sepelitur, & ex omnibus, quæ legatur ecclesie, in qua quis sibi eligit sepulturam, siue mobiles, siue immobiles sicut res. *In nostra, de sepult. & Clem. Dudum, eo. tit.* Non autem debetur, si aliquid legatum sit personæ, non loco.

Tertio quaeritur, An debeat quarta parochialis, ubi consuetudine, vel præscriptione non soluitur? Immo si consuetudine, vel præscriptione alicubi nihil offertur, vel legatur, nihil debetur.

Quarto quaeritur, Quot & qui casus sint, in quibus quarta parochialis non debetur? Petrus Perusinus multos casus enumerat. Primus est, quando expresso Rom. Pontificis privilegio aliquæ Ecclesie sunt exemptæ.

Secundus est: Quando aliquid recipit ecclesia donatione inter vivos *cap. De his, §. Si vero, de sepult.* Idem iuris est quando legator dum vivit, legatum Ecclesie soluit: tunc enim legatum transit in simplicem donationem inter vivos *Glo. in l. legatum, ff. de leg. 2.* quamvis Panorm. & Card. teste Sylu. in verbo, (Canonica portio) q. 9. oppositum sentiant.

Tertius casus: Quando quis postquam elegit sepulturam in certo aliquo monasterio, bene valens, in eo Religiosam vitam proficitur: tunc enim de bonis eius nihil Parochie debetur. *Panorm. & Glo. in c. Relatum, de sepult.* Religiosus enim videtur acquirere domicilium in Monasterio, professione facta. Idem iuris est, si in Monasterium ingreditur animo, & voluntate absolute mutandi vitam: tunc enim definit esse parochianus alterius Ecclesie, *capit. beneficium, de regul. Iuris in sexto.* Si vero professionem non faciat, nec se in Monasterium conferat voluntate absolute vitam mutandi, debetur quarta parochialis ex bonis eius. *Archidiaconus & Gemin. in capitulo. Cum quis, de sepult. & Ioannes Andreas in capitulo, statutum, de rescriptis in sexto.*

Quid si in Monasterium ingressus, decesserit cum Nouitus effectus: Goffred. & Hosti. aiunt non deberi quartam parochialem. Angelus & Rosella sentiunt oppositum. Quid idem si in monasterium intrauerit, cum morbo teneretur, ex quo & decessit: Panorm. respondet quartam deberi. Si vero cum in ægritudine esset, ingressus fuerit, & ex eo morbo non decessit? Innoc. generaliter ait: Si quis in Monasterium ingreditur, ut ibi fiat professus: ex bonis eius Monasterio acquisitis deberi quartam parochialem. Sed Panorm. oppositum docet, & merito, quia secundum Iura, quarta parochialis debetur, ex bonis relictis causa sepulture, & funebris: at huiusmodi Religiosus morte naturali non moritur. Idem, si domicilium mutaret, quarta illa portio non deberetur Parochie: ergo nec in casu, cum in Monasterio domicilium haberet. Idem iuris est, inquit Sylu. de leproso, qui in leproforum hospitalium domum recipitur: non enim ex bonis eius quarta parochialis debetur: perinde enim est, ac si bene valens ad Religionem transisset: Debetur tamen quarta parochialis, si ex lepra decedit: multi enim cum lepra, sed non ex lepra moriuntur, Porro in hoc consuetudo patriæ est seruanda.

Quartus casus: Quando quis legat aliquid Ecclesie, in qua sibi sepulturam non eligit, nec in ea sepelitur. *Glo. in c. 1. de sepult. Inno. c. 2. eo. tit. Archid. c. 2. eo. tit. in sexto.* quamvis in c. Placuit 13 q. secunda, oppositum dixerit cum Host. ca. 2. de sepult. Host. vero sententiam improbauit Ioan. Andr. in c. corrigendi. de sepult.

Quintus casus: Quando quis sepelitur in ecclesia contra voluntatem eius cuius est ecclesia: tunc enim non debetur quarta parochialis: velut si quis tempore interdicti sepeliatur in ecclesia Religiosorum Mendicantium, *Federic. consil. 119. Gemin. in cap. 1. de sepult. in sexto.* & ratio est, quia quarta parochialis debetur ratione iniuriæ factæ Parochie: sed iniuria Parochie non fit, quando Ecclesia recipit aliqua bona ab his, qui sepeliunt contra voluntatem illius, cuius est Ecclesia. Item quarta parochialis debetur,

quando quis sepelitur extra parochiam, in casu tamen iure concessio, non prohibito. Corpus vero, quod sepelitur, & omnia, quæ ratione sepulture habuit, debent Parochie restitui, sed non quartæ ex legatis non ratione sepulture relictis, nec ex bonis, quæ offeruntur ab amicis eius, qui defunctus est.

Sextus casus: Quando ecclesia parochialis erat interdicta culpa sua, non parochiani: tunc enim quarta Parochie non soluitur, quamvis quis extra Parochiam sepulturam elegerit, & sepultus fuerit. *Gemin. ca. 1. de sepult. in 6. sec.º* vero est, si ecclesia parochialis nullam interdicti causam dederit, tunc enim suo iure priuari non potest. *Archi. & Gemin. loc. cit.*

Septimus casus est: Quando quis reuocat electionem, qua elegerat sepulturam legando, & alibi denuo eligit sepulturam. Vel alibi re ipsa sepelitur, etiam sine electione sepulture: quia paria sunt non eligere, & electionem mutare *l. 1. & 2. ff. de ademptioe legati,* & in secundo casu, videlicet, sepultura sine electione, inducit petitionem quartæ, *ultima 13. qu. 2. Federic. consil. 10.* Immo Gemin. c. 1. de sepult. in sexto. videntur docere, reuocata electione sepulture, reuocari quoque legatum, & deberi illi ecclesie, ubi quis eligit sepulturam: quia subrogatum intelligitur subrogatum cum omnibus conditionibus, oneribus, honoribus, & emolumentis. *leg. 1. §. Hac actio ff. Si quis test. liber. ff. in iust. rit.*

Octauus casus: Quando quis elegit quidem alicubi sepulturam, sed re ipsa non sepelitur. ubi elegit, vel quia ipsi heredes alibi sepeliunt, vel quia legator mortuus est alibi, & propterea sepeliri non potuit, ubi elegit, verba enim intelligenda sunt cum effectu. *l. 1. ff. Præ quibus iurauerit. & textus est in c. Relatum, de Clerico non resid. sic Federic. consil. 70. & Petrus Perusinus in suo tract. At Gemin. in c. 1. de sepult. in sexto.* sentit, in huiusmodi casu Ecclesiam non priuari legatis causa sepulture factis, ut notatur in c. In nostra, de sepult. & ideo nec ecclesiam parochialem sua quarta portione priuari.

Nonus casus: Quando legatum est Ecclesie parochiali tantundem, quantum continet quarta legatorum, quæ quis relinquit ecclesie ubi eligit sepulturam. *Sic Hosti. in c. officij, de testa & Paulus in c. de his, de sepult. & Petrus Perusinus loc. cit.* quamvis Goffred. Raynerius in sum. & Ioan. Andr. in c. officij, Federic. consil. 3. Ioan. Lignan. Clem. Dudum, de sepult. velint, non computari lege relictum ecclesie parochiali, nisi fuerit legatum hæc conditione, ut Ecclesia sit contenta huiusmodi legato loco Canonice portio sibi debita, & Rector id acceptare habeat. Hæc opinio loci habet, ubi est consuetudine recepta. Alio qui prima sententia videtur cum iure congruere: & tunc si minus est, quod legatur ecclesie parochiali, supplebitur, sicut filius computat sibi in legitimam portio nem quidquid à patre sibi relictum est. *Si quando, & omnino. C. de inoffic. testam.* Quod si institutus est in parte minori, quam sit legitima sibi debita, iure petit, ut suppleatur. Quod si plus est legatum ecclesie parochiali, quam sit quarta, quæ sibi debetur, sibi retinebit.

Decimus casus: Quando quis tempore quo testamentum facit, & legatum relinquit, non eligit sibi sepulturam & postea ante mortem eligit, *Glossa in cap. Relatum, de sepult.*

Vndecimus casus: Quando parochianus non potuit in sua Parochia audire diuina, & sacramenta percipere ob longam absentiam, & ita alibi eligit sepulturam. Ratio huius est, quia quarta parochialis debetur ob sacramentorum administrationem, & celebrationem diuinorum. *Clement. Dudum, §. Verum, de sepult.* & cessante causa cessat effectus. *ca. Cum cessante, de appellatione.* Idem si aliquid pro labore legatur, eo cessante, legatum cessat, *l. scio ff. de annuis legat. sic Baldus in cap. Relatum, de sepult.* Hostiensis tamen, & Ioannes Andreas in capitulo, *Relatum, citato,* & Petrus Perusinus in suo tractatu, sentiunt, in huiusmodi casu quartam parochialem deberi, quia Prælati

factum non nocet Ecclesie. Sed verior est Pauli sententia.

Duodecimus casus: Quando aliquid ecclesie relinquitur ad perpetuam diuini cultus obsequium, videlicet ob fabricam Ecclesie, vel ob vasa, & vestes, luminaria, ceteros diuinis vsibus destinatos.

Decimus tertius casus: Quando funus in aliquo loco reponitur ad tempus, & inde postea alio transferendum ad sepulturam perpetuam: tunc enim nec debetur, nec est sepultura.

Quinto quaeritur, An debeat quarta parochialis ex legato relicto ecclesie Rectori, in qua quis eligit sepulturam pro Missarum sacrificijs faciendis per illum? Debetur quia Episcopalis etiam quanta ex illo soluitur, e. *Cum inter vos, de verborum sign.*

Sexto quaeritur, An quarta parochialis debeat, ex bonis relictis iure institutionis, vt si quis heredem instituat ecclesiam, in qua eligit sepulturam? Quidam negant deberi, quia talis quarta solum ex legatis deducitur, capitulo, *Requisisti, de testament.* Sed verius est deberi: quod docent Ioannes Andreas, & Panormitanus capitulo 1. de sepul.

Septimo quaeritur, Verum talis quarta debeat ex his, quae relinquuntur Ecclesie donatione causa mortis facta? Debetur, quia donatio causa mortis magis accedit ad naturam, & conditionem legati, quam contractus leges *ultima C. de donation. & Clementina, Dudum, de sepul.*

Octauo quaeritur, Cui ecclesie debeat parochialis quarta? Debetur parochiali Ecclesie, vbi quis audire diuina, & percipere Ecclesiastica Sacramenta consuevit, & iure debuit, e. *Cum quis, de sepul. in sexto.* Quid si aliquis, dimissa ecclesia in qua sui maiores soliti erant sepeliri, alibi sepulturam eligit, debetur ne quarta parochialis ecclesie dimissa, An vero Parochiae? Debetur Parochiae, non ecclesie dimissae, capitulo *cum quis, de sepul. in sexto*; quia in Parochia audiuit diuina, & Ecclesiastica sacramenta suscepit.

Quid idem, si quis domicilium extra Parochiam transfulerit, & moriatur antequam nouum domicilium acquisierit? Archid, in c. 1. de sepul. in sexto, & Hugo, Raynerius & Goffred. & Vincentius sentiunt, deberi quartam ecclesie parochiali, quia in ea sepeliri debet, si non elegerit alibi sepulturam, aut si intestatus decessisset, *Glo. ca. primo, de sepul.*

Quid dicendum, roget aliquis, cum quis domicilium habet aequaliter in duabus Parochijs, vt habere potest. *capit. dilectus secundo, de re scriptis.* & extra illas sepulturam eligit? Hostiensis, & Innocentius sentiunt, tunc diuidendam esse quartam funeralem inter duas illas Parochias. Id expresse colligitur ex capitulo. *Cum quis, de sepul. in sexto*, quamuis Angelus dicat deberi quartam illi Parochiae, in qua decessit. Sed primum est omnino tenendum, & idem iuris est, si quis habeat vnum domicilium in confinio duarum parochiarum: vel habeat duas domos coniunctas in confinibus duarum Parochiarum *Glo. in c. cum quis, cit.*

Nono quaeritur: Cum quis in vna Ecclesia solitus est audire diuina, & in alia Ecclesiastica sacramenta percipere, vtri earum debeat quarta Parochialis? *in verbo, Canonica portio, quaestio, decima quarta*, sentit cum summa Pisana, soluendam esse quartam illi ecclesie, in qua consuevit sacramenta suscipere: quia huiusmodi quarta debetur ecclesie Parochiali: Sed proprie parochialis est ea ecclesia, in qua sacramenta suscipiuntur. Hanc sententiam probat ex capitulo. 1. de Sepul. & capit. *Cum quis, eodem titulo in sexto* & *Clementina Dudum, eodem titulo*: Innocentius tamen & Ioannes Andreas capitulo. *De his, de sepul.* & Archidiaconus capitulo *Cum quis, eodem titulo, in sexto* sentiunt, diuidendam esse quartam inter duas illas ecclesias, quia reuera in Parochia iure communi

audiri diuina, & sacramenta ecclesiastica percipi debent.

Decimo quaeritur, Quo ordine quarta Episcopalis & Parochialis deduci debeant? Respondet Hosti. in *summa, de sepul.* extrahendam esse primum quartam Episcopalem quippe quae est antiquior & dignior, quod si quarta parochialis primo fuerit extracta, tunc Episcopus habebit quartam ex quarta parochiali, & aliam quartam deducet ex reliquis bonis legatis. Item, si Presbyter parochialis negligenter se gesserit in petenda quarta parochiali, ius habet episcopus eam exigendi pro Ecclesia parochiali. *Hosti. in c. vlt. de success. ab intestato.*

Vadecimo quaeritur, Quid dicendum, cum quis eligit sepulturam in propria Ecclesia, & nihil ei legat, cum tamen multa leget aliis ecclesijs, poteritne propria ecclesia iure petere quartam portionem ex illis legatis, An solum debebit esse contenta funeralibus. Teste Syluestro in *verbo Canonica portio, q. 14.* Raynerius dicit, vbi consuetudine receptum est, vt qui eligunt sepulturam in propria ecclesia, ei certum aliquid relinquunt, posse ecclesiam id petere ab haeredibus defuncti, non quidem iure actionis, nec propter hoc sepultura dilata, sed impiorato superioris officio: vbi vero non est haec consuetudo, petere non potest, sed funeralibus tantum Ecclesia poterit esse contenta.

Duodecimo quaeritur, Quid dicendum, si infirmus in vna parochia praecipiat vt ad aliam parochiam deferatur, & ibi decessat? Respondet, cum Raynerio, & Hosti. & Syluestro in *verbo Canonica portio, q. 18.* prima ecclesie quartam partem esse soluendam, quia in ea morbum contraxit, ex quo decessit: & propterea non debet sua quarta priuari.

Decimotertio quaeritur, Quid sit constitutum in *Clementina Dudum, de Sepul.* circa eos, qui in Ecclesijs Praedicatorum, vel Minorum sepeliuntur? Sic est in ea *Clem. constitutum: Auctoritate Apostolica constitutum est ordinamus, vt dictorum Ordinum fratres, de obunctionibus tam funeralibus, quam quibuscumque, & quomodocumque relictis, distinctis, vel indistinctis, ad quoscumque certos, vel determinatos vsus, de quibus etiam quarta, sua Canonica portio dari suo exigi non consuevit, vel non debet de iure, nec non de dato, vel qualitercumque donatus in morte, seu mortis articulo, in infirmitate donantis vel dantis, de qua decesserit, quomodocumque directe, vel indirecte fratribus ipsis, vel alijs pro eisdem quartam partem, quam auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus, parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis largiri integre teneantur facturi & curaturi, quod nec alij, nec alij, a quibus quarta huiusmodi minime debetur, ad ipsorum fratrum utilitatem, vel commodum huiusmodi fiant relictis, aut in eos taliter data, vel donata procedant, seu quod in morte, vel lab infirmitate huiusmodi dandum, vel donandum fratribus ipsis existeret, in eorundem dantium, vel donantium sanitate sibi dari, vel donari procurent. In quibus per ipsos vitandis eorum intendimus conscientias onerare: vt si (quod absit) per fratres ipsos dolo, vel fraude quicquam in hac parte agi fortasse contigerit, prater id quod eos propterea dictis Sacerdotibus Rectoribus, & Curatis teneri volumus, etiam districta ratio in extremi iudicij examine requiratur ab eis. Ultra portionem autem huiusmodi, nihil valeant parochiales, Rectores Curati, & Praelati exigere supradicti: neque illi de quoquam possint aliquantulum coerceri. Consuetudines, consuetiones statuta, pacta, in quantum sunt praemissis, vel alicui praemissorum contraria, penitus reuocantes. Haec ibi. Et paulo ante constitutum est, vt Fratres dictorum Ordinum in Ecclesijs, vel locis suis vbi libet constituti libertatem habeant facultatem recipiendi ad sepulturam omnes qui sepulturam elegerint in ipsorum locis, & Ecclesijs.*

Funeralia in praedicta constitutione intelliguntur, quae cum funere deferuntur: cuiusmodi sunt candelae, quae manu gestantur qui funus comitantur: qualia etiam

sunt que leguntur pro sacrificijs M. statum faciendis; imo secundum Cardinalem Paulum & Laurentium, funeralia sunt, quæcumque obveniunt ecclesiæ ratione funeris, siue antequam corpus in terra condatur, siue post, usque ad trigessimam diem. Funeralia enim dupliciter dicuntur, vel quia funus comitantur, vel quia causæ funeris offeruntur. Sed consuetudo non est, nisi ut quarta solvatur ex his, quæ cum funere obveniunt, ut sunt candelæ, equi, arma, & vestes: vel quæ offeruntur, dum funus est in ecclesiâ.

Item secundum Archid. & Cardinalem standum est consuetudini receptæ: nam ut prædicti Fratres possint ingredi Parochiam, solemni ritu procedentes ad suscipiendum, & levandum funus eius qui eligit sepulturam apud ipsos; alicubi est consuetudo, ut id prædicti fratres faciant, cum parochialis sacerdos admonitus ut funus leuet, id facere recusat.

Item si prædictis fratribus nihil legetur, sed datur aliquis frater executor ad certam pecuniæ quantitatem suo arbitrio distribuendam, & ipse distribuit in fratres, debetur quarta parochialis, debetur etiam, si is qui decessit, nihil eis reliquit, sed mandavit executoribus, ut ipsis dent aliquid vel promittant. Sic Card. Paul. & Glossa; secundum quos auctores etiam hoc habet locum in his, quæ relinquuntur ad usus non solum determinatos & certos; sed etiam incertos, siue usus sit sacer, ut pro Capella construenda, siue non sacer, ut pro victu.

Insuper si quis eligit sepulturam apud sorores prædictorum Fratrum, quarta parochialis non debetur, quia prædicta Constitutio est pœnalis: & ideo restringenda, non laxanda. Cardinalis vero ait, Clementem Quintum eam Constitutionem protendisse ad Fratres Eremitas Augustinianos, & Ioannem vigesimum secundum.

Quid dicendum, si defunctus petijt, ut cum habitu prædictorum fratrum sepeliatur? Debetur quarta parochialis ex his quæ legauit illis. Paul. & Card. in Clem. Dudum, citata. Sicut deberetur eadem quarta, si ad eorum Religionem transiret in morbo, ex quo decederet. Si quartas, Quid si defunctus mandauit, ut aliqua darentur singulis fratribus ad ipsorum commoda, nimirum ad emendos libros, vel vestes, & alia huiusmodi, ex hisne quarta pars erit perfoluenda? Erit perfoluenda. sic Paulus, & Cardinalis Clement. producta.

Et ratio est, quia illud censetur relictum Monasterio, quia Religiosus proprium quid habere non potest, & Non dicitur 12. quæst. Et ideo solum intelligitur esse relictum fratribus ad nudum eorum usum, nisi superioris reuocabilem. Item quarta debetur, si defunctus aliquid reliquerit huic, vel illi, ut curaret in ecclesiâ prædictorum fratrum construendam Capellam, vel emenda ornamenta, aut vasa ad diuinum cultum. Idem iuris est, si testator donauit prædictis fratribus aliqua in mortis articulo, aut causa mortis.

Quid si aliquis legata soluerit in vita, & postea in ecclesiâ Fratrum, in qua elegit sepulturam, sepeliri non potuit; aut quia interdicta est, aut quia alibi sepultus est, eo quod ad eam ecclesiâ casu deferri non potuit? Paulus ait, ex huiusmodi legatis deberi quartam. Cardinalis vero, quem sequitur Silu. q. 19. distinguit: Si sepultus est alibi ad tempus, postea transferendus ad ecclesiâ, in qua eligit sepulturam, quarta debetur: secus vero, si alibi sepultus est in perpetuum, quia quarta solum soluitur in ecclesiâ, in qua sepelitur.

Dubiæ quæstionis est, An prædicti fratres quartam parochialem debeant ex his, quæ legantur ipsis per eos, qui in ipsorum ecclesijs non sepeliuntur? Teste Siluestro, quæst. 19. Conclus. 7. Innocentius Archid. & Glossa negant debere, nisi id fieret fraude, & dolo, videlicet si defunctus alibi sepulturam elegit consilio fratrum, quibus reliquit legata: tunc enim quarta debetur. Idem iuris est, si prædicti fratres curauerint, ut legata relinquuntur forori-

bus Sanct. Claræ, vel Sanct. Catharinæ Senensis, vel alijs amicis, sperantes se ab illis talia legata habituros: hoc enim esset manifesta fraus.

Quæres, Cuius auctoritate prædicti fratres compellendi sint ad quartam funeralem, siue Parochialem solvendam? Glossa & Paul. in Clem. Dudum, aiunt compelli non posse, nisi per Iudicem competentem, videlicet per Papam, vel Legatum, vel Nuntium Apostolicum.

CAP. XIV.

De charitativo quod vocant subsidio Episcopis darsi consueto.

DE hac re opusculum edidit Bartholomæus Bellencinus vtriusque iuris Doctor, olim in Rota Auditor tempore Sixti IV. quod 124. quæstiones continet: item Remigius cognomento de Gony: diuisum in 66. quæstiones; & teste Nicolao Boerio dees. 133. Franciscus Patinus tractatum quoque vulgavit de eadem re. Mihi breuiter agendum est de huiusmodi subsidio, quoniam dari solum est episcopis, & alijs superioribus Antistitibus, videlicet, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis.

Primo quaeritur, An ex iure tale subsidium postulent episcopi? Respondeo, ex iure posse eos cuiusmodi subsidium exigere. Cum Apostolus. §. Prohibemus, de Censibus, ex Concilio Lateranensi sic decretum est: Prohibemus etiam, ne subditos suos tallijs, & exactionibus gravare presument. Sustinemus autem pro multis necessitatibus, quæ aliquoties superueniunt, ut si manifesta ac rationabilis causa extiterit, cum charitate moderatum, ab eis valeant auxilium postulare. Hæc ibi. item in c. conuergente, de officio Ordin. dicitur, Episcopum non debere exigere ab Ecclesijs suæ diocesis, nisi iura episcopalia, præter moderatum auxilium, quod iuxta formam Lateranensis Concilij, si manifesta & rationabilis causa extiterit, cum charitate postulens, sicut ab alijs Ecclesijs eiusdem diocesis pro necessitate temporis sustinemus; Et in Clem. 1. de Excess. Pralat. §. Exigendo. habetur, Pralati in exigendo ab exemplis ipsorumque subditis subsidia charitatis excedunt nimum contra eos. Glossa in verbo exigendo: Episcopus, inquit, potest exigere charitativum, dummodo sit moderatum. Et in Extrava. Benedicti XII. (Vae electionis.) inter communes, de Censib. §. Præmissis. dicitur: Sciamus, quod si dicti Pralati, vel aliqui eorundem ex Apostolica indulgentia vel consuetudine, seu de iure petant sibi ab Ecclesijs, Monasterijs, & locis alijs, eorumque Capitulis, Collegijs, vel Conuentibus, Rectoribus, seu alijs personis moderatum, seu charitativum subsidium exhiberi, non possint à singulis Ecclesijs, Monasterijs, seu locis, pro subsidio huiusmodi ultra petere, vel recipere, etiam à volentibus, nisi quantum excederent singula procuraciones in pactum per nos superius moderata.

Secundo quaeritur, Quare huiusmodi subsidium dicitur charitatis? Secundum Hostiensem, & alios, in c. Conuergente, de officio Ordin. & Innocentium in c. Cum Apostolus, de Censib. & Paulum, & Cardinalem in Clem. Ad nostram, de Censib. dicitur Charitatis auxilium, quia à principio ex charitate peti debet, non per vim extorqueri: ut colligitur ex c. Ex parte, de Censib. Vocatur vero subsidium, quia, sicut subsidiaria actio datur, quando deest propria, & specialis. Institut. ad legem Aquiliam, §. vltim. Institut. de Interdict. §. vltim. Ita hoc subsidium postulatur, quando redditus propriae ecclesiæ satis non sunt ad onera sustinenda. Bellencius q. 14.

Tertio quaeritur, An subditi Episcoporum possint compelli ad huiusmodi subsidium dandum, cum iusta ex causa petitur? Ratio dubitandi est, quia dicitur subsidium charitatis, ergo ex charitate, non iniustitia debetur. Archid. in cap. Cauendum, 10. quæst. 3. varias super hoc refert opiniones, & nullam approbat. Sic etiam Baldus in cap. Conuergente, de officio Ordin. Sed Innocent. in cap. Cum Apostolus, de Censib. eandem opinionem proponit. Sed tandem con-

cludit